EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 8.5.2026
COM(2026) 196 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Stanje izvajanja pakta o migracijah in azilu

1. UVOD

Pakt o migracijah in azilu[1] je ključen korak pri razvoju celovitega pristopa k migracijam, azilu, upravljanju meja in integraciji. Je trdna podlaga za pravičen, trden in učinkovitejši način upravljanja migracij in azila v Uniji, saj zagotavlja uravnotežen sistem solidarnosti in odgovornosti. Po dveletnem prehodnem obdobju po začetku njegove veljavnosti se bo začel v celoti uporabljati 12. junija 2026, kar bo pomenilo začetek nove faze evropskega upravljanja migracij. Da bi bila EU in nacionalni sistemi pripravljeni, je bilo opravljeno obsežno delo. Države članice, Komisija in agencije EU so na podlagi skupnega izvedbenega načrta[2] tesno sodelovale pri prenosu novega zakonodajnega okvira v operativno realnost, da bi se učinkovito upravljale migracije v Uniji, zagotavljali pripravljenost in odpornost v vse bolj zapletenih geopolitičnih razmerah ter vzpostavilo ravnotežje med solidarnostjo in pravično delitvijo odgovornosti.

V tem sporočilu je predstavljeno **stanje izvajanja** pakta s poudarkom na napredku od novembra 2025[3] in so opredeljena ključna področja za nadaljnje ukrepanje pred začetkom njegove uporabe junija. Ta tretja posodobitev izpolnjuje zahtevo[4] iz uredbe o upravljanju azila in migracij, da se Evropski parlament in Svet redno obveščata o napredku pri izvajanju pakta.

Pakt **prenavlja evropski okvir za migracije in azil**. V njem se zahtevata obsežna pravna in operativna preobrazba ter trajna politična zavezanost. Dveletno prehodno obdobje odraža obseg in zahtevnost tega sklopa reform, saj sistem temelji na desetih medsebojno povezanih zakonodajnih aktih, vsakega od katerih je treba usklajeno in celovito izvajati na ravni nacionalnih organov, institucij in agencij EU, prilagoditi pa je treba tudi nacionalno zakonodajo, upravne postopke in operativne protokole.

Na splošno je bil v zadnjih letih pri izvajanju tega obsežnega in zapletenega okvira **dosežen znaten napredek**. Zlasti so mnoge države članice maja 2026 na dobri poti, da prilagodijo nacionalno zakonodajo, vzpostavijo in organizirajo obvezno preverjanje in postopke na meji, vključno z vzpostavitvijo neodvisnih mehanizmov spremljanja, in dosežejo zadostne sprejemne zmogljivosti. Več držav članic je tudi sprejelo pomembne ukrepe za zmanjšanje zaostankov in zamud v azilnih postopkih, tudi s povečanjem zmogljivosti in zagotavljanjem ustreznega usposabljanja, hkrati pa zaključuje prizadevanja za zagotavljanje pravnega svetovanja in uskladitev z delovanjem sodnih sistemov. Države članice so napredovale tudi pri krepitvi zmogljivosti, da bi lahko učinkovito obdelovale prenose odgovornosti na državo članico, pristojno za obravnavanje prošnje za azil, in izpolnjevale solidarnostne zaveze.

Poleg tega so bili sprejeti tudi pomembni ukrepi za nadaljnjo **operacionalizacijo, okrepitev in dopolnitev okvira pakta**. Mednje spadajo sprejetje prvega solidarnostnega fonda v okviru

[1] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum/legislative-files-nutshell_sl.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52024DC0251&qid=1776165824453.
[3] Prvo poročilo o stanju izvajanja pakta, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0319&qid=1776165712928, drugo poročilo: Priloga I k sporočilu COM(2025) 795 final.
[4] Člen 84(3) Uredbe (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013.

letnega cikla upravljanja migracij[5], ki se trenutno vzpostavlja, pri čemer koordinator EU za solidarnost omogoča lažjo interakcijo in sodelovanje med državami članicami, da se doseže njihovo uravnoteženo in učinkovito izvajanje, sprejetje izvedbene uredbe o uporabi uredbe o upravljanju azila in migracij[6] za nadaljnji napredek pri reformi dublinskih pravil ali dokončanje strateškega načrtovanja s sredstvi EU v višini 3 milijard EUR za podporo izvajanju pakta in gostitvi razseljenih oseb iz Ukrajine[7]. Poleg tega so začela veljati spremenjena pravila o varnih tretjih državah in prvi seznam EU varnih izvornih držav, pogajanja o predlogu uredbe o vračanju[8] pa še potekajo, da bi se hitro doseglo soglasje o manjkajočem delu pakta.

Hkrati **so potrebna nadaljnja prizadevanja za odpravo preostalih vrzeli**. Stopnja pripravljenosti se med državami članicami razlikuje, saj se spoprijemajo z različnimi izzivi. Države članice morajo nujno sprejeti vse potrebne ukrepe za nadaljnji napredek pri vseh gradnikih ter se pri tem osredotočiti predvsem na najpomembnejše sestavne dele. Zlasti morajo poskrbeti, da bo prilagoditev njihove nacionalne zakonodaje pravočasno dokončana, da se bodo temeljne funkcije sistema Eurodac[9], osrednje biometrične podatkovne zbirke, ki podpira pakt, preskusile in v celoti vzpostavile, ter da se bodo pospešili postopki javnega naročanja in gradnja objektov na opredeljenih lokacijah za preverjanje in postopke na meji. V zvezi s tem morajo pravočasno vzpostaviti ustrezne zmogljivosti za preverjanje in postopke na meji, vključno z ukrepi za učinkovito preprečevanje pobega in sekundarnih gibanj, ter okrepiti sodelovanje s tretjimi državami pri ponovnem sprejemu oseb, za katere se uporablja postopek vračanja na meji. Poleg tega je treba pospešiti pripravljalne ukrepe za učinkovito uporabo pravil o odgovornosti in za predaje ter pravočasno vzpostaviti nove pravne zaščitne ukrepe in jamstva, vključno z mehanizmom za spremljanje temeljnih pravic. Medtem se nadaljujejo prizadevanja za uresničevanje solidarnostnega mehanizma.

Poleg izvajanja pakta celovit pristop k upravljanju azila in migracij ter naša stalna prizadevanja na področju migracijske diplomacije s tretjimi državami že **prinašajo dobre rezultate.** Število nezakonitih prehodov meje na zunanjih mejah EU se je leta 2025 v primerjavi z letom 2024 zmanjšalo za 26 %. Število oseb, odkritih pri poskusu nezakonitega prehoda meje, je na najnižji ravni po letu 2021. Vse to je rezultat sprememb politike Unije in držav članic, vse večje usklajenosti med državami članicami ter okrepljenega sodelovanja s partnerskimi državami na ključnih migracijskih poteh.

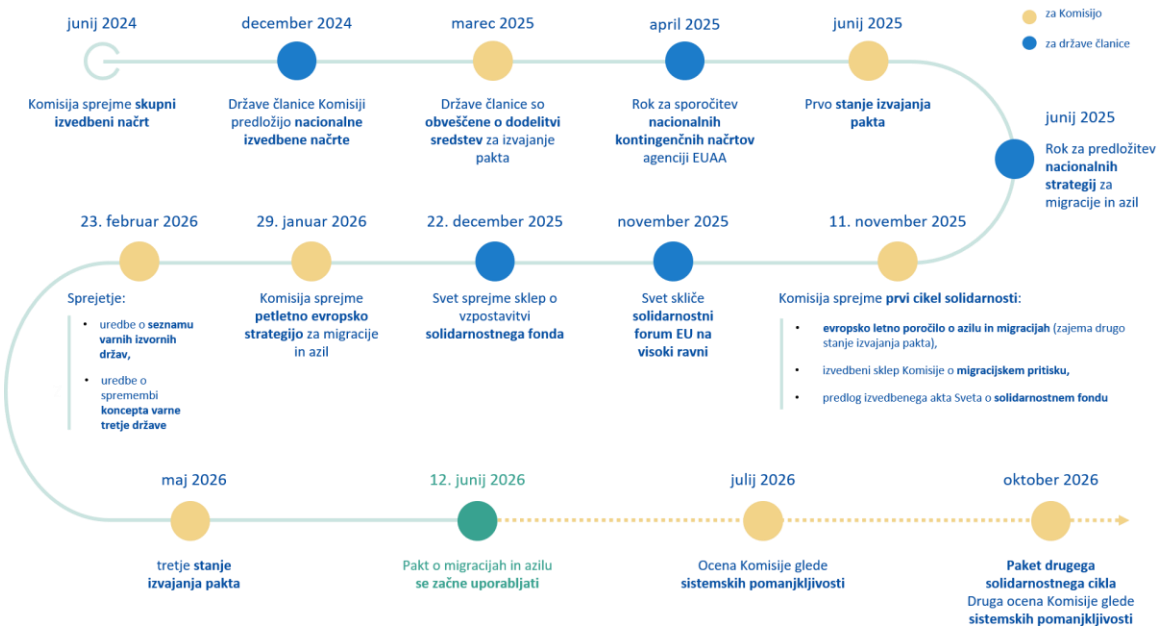
V evropski strategiji za upravljanje azila in migracij[10] so na podlagi te dinamike določeni **cilji za prihodnja leta**, ki so preprečevanje nezakonitih migracij in razbijanje poslovnega modela kriminalnih tihotapskih mrež, zaščita ljudi, ki bežijo pred vojno in preganjanjem, ob hkratnem preprečevanju zlorabe azilnega sistema, ter privabljanje talentov v Unijo, da bi se povečala

[5] Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2025/2642 z dne 19. decembra 2025 o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda za leto 2026.
[6] Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/2055 z dne 2. oktobra 2025 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z upravljanjem azila in migracij ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 1560/2003.
[7] https://home-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-provides-additional-eur-3-billion-support-migration-and-asylum-management-2025-05-12_sl.
[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0101.
[9] Uredba (EU) 2024/1358 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov.
[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?qid=1778483901460&uri=CELEX%3A52026DC0045.

konkurenčnost našega gospodarstva. Zagotavljanje trdnega, pravičnega in učinkovitega sistema za upravljanje azila in migracij, ki temelji na paktu ter se lahko prilagaja geopolitičnim spremembam in se nanje odziva, bo še naprej prednostna naloga.

Komisija zato **vse države članice poziva, naj še okrepijo prizadevanja za pravočasno izvajanje pakta**. Pri tem je pomembno, da države članice sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi organi, socialnimi partnerji, organizacijami civilne družbe in drugimi deležniki in jih vključujejo, pri čemer uporabljajo vse vire, ki so na voljo na ravni EU in nacionalni ravni. Komisija ostaja v stiku z državami članicami, da bi se odpravile preostale vrzeli, in je pripravljena še naprej zagotavljati potrebno podporo.

Začetek uporabe pakta je pomemben korak. To pa ni konec procesa. **Stalna prizadevanja se bodo morala nadaljevati še dolgo po juniju**, da bi se novi evropski sistem upravljanja migracij operacionaliziral.



2. IZVAJANJE NA RAVNI UNIJE

Poleg evropske strategije za upravljanje azila in migracij so bile februarja sprejete in so začele veljati tudi **ključne zakonodajne pobude**, ki so del celovitega pristopa ter so namenjene dokončanju in dopolnitvi pakta.

Zaradi **spremenjenih pravil o varnih tretjih državah**[11] države članice prošnjo za azil lažje štejejo za nedopustno, kadar bi prosilci lahko prejeli učinkovito zaščito v tretji državi, ki je zanje varna in v kateri bi se obravnavale njihove prošnje za zaščito. S tem bi se še nadalje ublažil pritisk na nacionalne azilne sisteme in zmanjšale spodbude za nedovoljene migracije ter obenem ohranila pravna jamstva in polno spoštovale temeljne pravice. Z novim **seznamom**

[11] Uredba (EU) 2026/463 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede uporabe koncepta varne tretje države.

EU varnih izvornih držav[12] se spodbuja enotnejši pristop držav članic pri obravnavi prošenj, ki so verjetno neutemeljene, zaradi česar se lahko te hitreje in učinkoviteje obravnavajo v pospešenih postopkih ali postopkih na meji.

Komisija je v zadnjih mesecih **še naprej podpirala prizadevanja držav članic** za prilagoditev njihovih nacionalnih pravnih okvirov. Usklajevanje je bilo zagotovljeno zlasti prek Strateškega odbora za priseljevanje, meje in azil (Strategic Committee on Immigration, Frontiers and Asylum – SCIFA) ter v okviru dvostranskih dialogov Komisije z državami članicami. Solidarnostna platforma ostaja glavni forum za izvajanje solidarnostnega fonda, dokler junija 2026 ne začne delovati solidarnostni forum EU na tehnični ravni. Obstoječi kontaktni odbori in strokovne skupine so še naprej razpravljali o pravnem okviru in zagotavljali smernice v zvezi z njim, pogosto na skupnih srečanjih različnih skupin, da bi se lažje opredelile sinergije med zakonodajnimi instrumenti in preprečilo podvajanje.

Med Komisijo in **Evropskim parlamentom** potekajo redne izmenjave, zlasti z Odborom za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (LIBE) ter v okviru delovne skupine za azil – izvajanje pakta/skupnega evropskega azilnega sistema.

Sodelovanje s **civilno družbo** poteka v različnih forumih, vključno z Evropskim forumom za migracije (srečanje novembra 2025), in v okviru dvostranskega sodelovanja. Sodelovanje s **pravosodnimi** mrežami je potekalo v okviru Evropske mreže sodnih svetov (ENCJ) pri postopku na meji, da bi se opredelilo, kako podpirati nacionalne pravosodne sisteme pri postopkovnih spremembah, uvedenih s paktom.

Agencije EU, zlasti Agencija Evropske unije za azil (EUAA), eu-LISA, Frontex, Europol in Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA), še naprej tesno sodelujejo s Komisijo in državami članicami, da bi se podprl proces reform. Napredujejo, kot je bilo načrtovano, pri pripravi potrebnih smernic, predlog in gradiva za usposabljanje v skladu s skupnim izvedbenim načrtom. Agencije državam članicam na zahtevo prav tako še naprej zagotavljajo prilagojeno pomoč ter tako pomagajo obravnavati nove in spreminjajoče se izzive[13]. Po pilotnih vajah spremljanja, ki jih je agencija EUAA izvedla v Estoniji in na Nizozemskem, da bi se pripravili na izvajanje novega mehanizma za spremljanje tehničnega in operativnega izvajanja pravnega reda na področju azila v vseh državah članicah, bo revizija metodologije spremljanja dokončana do junija 2026, prve tri države članice pa bodo v spremljanje vključene v drugi polovici leta 2026[14].

Komisija prav tako še naprej zagotavlja podporo državam članicam tudi z **Instrumentom za tehnično podporo**. Instrument podpira osem držav članic[15] pri izvajanju posebnih reform, opredeljenih v njihovih nacionalnih izvedbenih načrtih, v sodelovanju z Mednarodnim centrom za razvoj migracijske politike (International Centre for Migration Policy Development –

[12] Uredba (EU) 2026/464 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede vzpostavitve seznama varnih izvornih držav na ravni Unije, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=OJ:L_202600464.

[13] Dodatne podrobnosti o podpori agencij so navedene v ustreznih oddelkih. Poleg tega agencija EUAA trenutno na podlagi skupnih operativnih načrtov podpira 12 držav članic, agencija Frontex izvaja 36 skupnih operacij z državami članicami in državami v soseščini, agencija eu-LISA pa vodi prenovo sistema Eurodac.

[14] Slovaška, Malta in Bolgarija.

[15] Belgija, Češka, Estonija, Irska, Grčija, Italija, Romunija in Slovaška.

ICMPD) in Mednarodno organizacijo za migracije. Nekatere od teh držav članic sodelujejo tudi pri vzajemnem učenju prek izkustvene skupnosti, ki zajema na primer tematske delavnice in praktične izmenjave[16] ter je vzpostavljena s podporo ICMPD in okrepljena s priložnostnim sodelovanjem nekaterih agencij EU.

3. OPERACIONALIZACIJA GRADNIKOV – PREGLED NAPREDKA

Ob podpori dela v kontaktnih odborih Komisije, ki še naprej razvijajo nadaljnje smernice ter pomagajo obravnavati nova vprašanja in poizvedbe, **se vzpostavlja potrebna nacionalna zakonodaja**. V vsaj enajstih državah članicah je osnutek zakonodaje v parlamentarnem postopku[17], večina drugih držav članic pa je v zaključni fazi priprave potrebnih predlogov[18]. Pet držav članic je že sprejelo večino ustrezne nacionalne zakonodaje[19].

Na podlagi potreb, opredeljenih v nacionalnih izvedbenih načrtih, je bilo za 26 držav članic[20] zaključeno **strateško načrtovanje programov v višini 3 milijard EUR,** dodeljenih za izvajanje pakta. S tem postopkom so se lahko ocenili izzivi, s katerimi se srečujejo države članice, zaradi česar se je čim bolj povečala dodana vrednost sredstev EU, ki dopolnjujejo obstoječe financiranje EU iz nacionalnih programov in nacionalnih proračunov. Večina povezanih sprememb programov je bila sprejeta do aprila 2026[21], postopek za preostale spremembe pa še poteka[22].

Splošni ključni izzivi in naslednji koraki

Bistveno je, da države članice **dokončajo potrebne pravne prilagoditve** ter da tiste, ki potrebne zakonodajne okvire še pripravljajo, čim prej napredujejo.

Komisija bo spremljala **uporabo sredstev EU** za pakt, tudi s sestanki za pregled smotrnosti Sklada za azil, migracije in vključevanje ter Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko. Komisija in države članice bodo v drugi polovici leta 2026 pregledale splošno uspešnost programov na podlagi finančnih podatkov o črpanju sredstev in operativnih podatkov o napredku pri doseganju dogovorjenih ciljev. Del proračuna tematskega instrumenta Sklada za azil, migracije in vključevanje za obdobje 2026–2027 se lahko nameni za nadaljnjo podporo državam članicam na podlagi potreb, ugotovljenih med nadaljnjo izmenjavo informacij o izvajanju pakta, pri čemer se upoštevajo druge prednostne naloge.

[16] Države članice si izmenjujejo orodja, predloge, poteke dela in izkušnje, da bi obravnavale skupne izzive in spodbujale zbliževanje pristopov. Med obravnavanimi temami so bila področja, kot so uredba o preverjanju, izvajanje ocen ranljivosti in pravno svetovanje.
[17] Avstrija, Hrvaška, Danska, Estonija, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Finska in Romunija.
[18] Belgija, Latvija, Litva, Španija in Švedska so v zaključni fazi priprave osnutka ukrepov ali pa so jih zaključile. Čeprav Danske uredba o azilnem postopku ne zavezuje, bo v njen novi pravni okvir vključena možnost uporabe azilnega postopka na meji, če bo to potrebno.
[19] Češka, Ciper, Nemčija, Irska in Slovaška.
[20] Madžarska še ni zaprosila za dodeljena sredstva, povezana s paktom.
[21] Avstrija, Bolgarija, Hrvaška, Češka, Estonija, Finska, Francija (Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko), Nemčija, Grčija, Italija, Latvija (Sklad za azil, migracije in vključevanje), Litva, Malta, Nizozemska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija in Švedska.
[22] Ciper, Belgija, Luksemburg, Latvija (Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko), Poljska, Danska (Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko) in Francija (Sklad za azil, migracije in vključevanje). Pridružene schengenske države sodelujejo v posebnem strateškem dialogu o paktu, da bi do 12. junija 2026 predložile spremenjeni program.

Sredstva EU bi se morala nameniti za obravnavanje vprašanj na področjih, ki so ključna za izvajanje pakta ali ki jih je treba v določeni državi članici prednostno obravnavati zaradi njihovega morebitnega vpliva na pripravljenost.

3.1. GRADNIK 1 – SISTEM EURODAC

Dobro delovanje sistema Eurodac je ključno za operacionalizacijo pakta. **Države članice morajo še naprej tesno sodelovati s Komisijo in agencijo eu-LISA**, da bi se uskladilo izvajanje, ter po potrebi brez odlašanja zaprositi za smernice in jih prejeti.

Sredi aprila 2026 je enajst držav članic poročalo, da so v celoti na dobri poti, da bodo do junija začele delati v novem sistemu Eurodac[23]. Šestnajst držav članic je poročalo, da se še vedno spoprijemajo z različnimi izzivi, vendar pričakujejo, da bodo lahko odprta vprašanja pravočasno rešile[24]. Glavni izzivi, s katerimi se spoprijemajo države članice, so zamude v nacionalnih postopkih javnega naročanja, pri čemer je 11 držav članic navedlo, da se bodo zanašale na centralizirano rešitev, ki jo je razvila agencija eu-LISA[25].

Kampanja preskušanja novega sistema, v kateri sodelujejo države članice in agencija eu-LISA, napreduje. Rezultati preskušanja po pričakovanjih kažejo, kje so na nacionalni ravni potrebne spremembe tehničnih konfiguracij. Za odpravo vrzeli bodo potrebna usklajena prizadevanja na nacionalni ravni ob pomoči agencije eu-LISA. Ta za odziv na te izzive redno zagotavlja povratne informacije na pisna vprašanja, organizirajo pa se tudi srečanja s Komisijo in drugimi deležniki.

Države članice so se zavezale k sklopu mejnikov, da bi preskusile tehnično skladnost izvajanja in poslovne procese. Na 62. seji upravnega odbora agencije eu-LISA 18. marca se je ugotovilo, da so mnoge države članice na splošno dobro napredovale, s čimer se je potrdil načrtovani začetek delovanja junija 2026. Obenem pa morajo nekatere države članice po tem, ko dogovorjenega mejnika preskušanja z dne 15. aprila niso dosegle, prizadevanja še okrepiti. Do 24. aprila je 19 držav članic zaključilo preskušanje skladnosti[26]. Preostale ga bodo morale hitro zaključiti. Države članice, ki se zanašajo na hibridni pristop k izvajanju[27], bi morale uporabiti nadomestno rešitev, če se težave z izvajanjem na nacionalni ravni zavlečejo. Kar zadeva preskušanje poslovnih procesov, morajo države članice čim prej predložiti zadostne rezultate

[23] Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Grčija, Malta, Romunija, Slovenija, Španija in Švedska.
[24] Avstrija, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Latvija, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Portugalska in Slovaška.
[25] Centralizirana rešitev, ki državam članicam omogoča, da operacije sistema Eurodac izvajajo prek spletnega uporabniškega vmesnika, je nadomestna možnost za tiste članice, ki imajo težave pri izvajanju na nacionalni ravni.
[26] Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Hrvaška, Češka, Estonija, Finska, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Latvija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Slovenija, Španija in Švedska.
[27] Države članice lahko uredbo o sistemu Eurodac izvajajo tako, da nacionalne sisteme prilagodijo na podlagi kontrolnega dokumenta vmesnika sistema Eurodac, kar omogoča avtomatizirano interakcijo (med sistemi), in sicer med nacionalnimi sistemi in centralnim sistemom Eurodac, ali uporabljajo spletni uporabniški vmesnik, ki ga je razvila agencija eu-LISA ter ki končnim uporabnikom omogoča izvajanje operacij prek vmesnika in zmanjšuje potrebo po izvajanju na nacionalni ravni. Hibridno izvajanje pomeni uporabo povezave med sistemi za najzahtevnejše operacije (npr. prenos novih naborov podatkov), pri manj zahtevnih operacijah pa uporabo spletnega uporabniškega vmesnika.

preskušanja vseh kritičnih poslovnih procesov; devet držav članic, ki izvajanja še niso začele, mora to nujno storiti[28].

Sprejeti so bili izvedbeni akt Komisije o medsistemski statistiki[29] in vse zahtevane spremembe nezakonodajnih aktov razen ene, ki jih mora Komisija sprejeti, da podpre okvir interoperabilnosti med informacijskimi sistemi EU[30]. Ti omogočajo tudi, da bo Evropski sistem za potovalne informacije in odobritve (ETIAS), ko bo ob koncu leta 2026 začel delovati, uporabljal sistem Eurodac.

Agencija eu-LISA še naprej izpolnjuje obveznosti v kratkih rokih. Po zaslugi njenega dela je centralni sistem Eurodac zdaj pripravljen podpirati vse zahtevane funkcije[31]. Sistem Eurodac je uspešno vključila tudi v okvir interoperabilnosti ter ga povezala s skupnim odložiščem podatkov o identiteti, evropskim iskalnim portalom in skupno storitvijo za ugotavljanje ujemanja biometričnih podatkov.

Ključni izzivi in naslednji koraki

V prihodnjih mesecih se je treba osredotočati zlasti na preskušanje sistema Eurodac in usposabljanje osebja. Agencija eu-LISA je organizirala več namenskih delavnic o preskušanju in funkcijah spletnega uporabniškega vmesnika. Europol in organi držav članic, ki imajo pravico dostopa do sistema Eurodac, bi morali vlagati v ustrezno usposabljanje in temu ustrezno preskusiti operativne postopke. Za uspešen začetek delovanja je bistveno, da se pravočasno naročijo informacijske rešitve in povezana strojna oprema (npr. naprave za sistem Eurodac)[32].

Države članice, ki so se odločile za hibridni pristop k izvajanju, vendar pri njih obstaja tveganje zamud, morajo zagotoviti operativno pripravljenost na podlagi centralizirane rešitve in opraviti ustrezna preskušanja.

3.2. GRADNIK 2 – NOV SISTEM ZA UPRAVLJANJE MIGRACIJSKIH TOKOV NA ZUNANJIH MEJAH UNIJE

Število držav članic, ki že imajo ali bodo kmalu imele sprejemne zmogljivosti in človeške vire za vzpostavitev **ustreznih zmogljivosti za postopke na meji, se je** od zadnje posodobitve **povečalo** na 15[33], preostalih 11 držav članic[34] pa mora nujno okrepiti prizadevanja za vzpostavitev in doseganje ustreznih zmogljivosti. Nekatere države članice so morale opredeliti

[28] Hrvaška, Danska, Francija, Madžarska, Latvija, Malta, Nizozemska, Portugalska in Slovaška.
[29] Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2026/533 z dne 11. marca 2026 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2024/1358 Evropskega parlamenta in Sveta glede vsebine mesečne medsistemske statistike na podlagi podatkov iz sistema Eurodac, vizumskega informacijskega sistema, Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve ter sistema vstopa/izstopa v skladu s členom 12(3) navedene uredbe.
[30] Zaradi razprav o novem časovnem načrtu zagotavljanja revidiranega Vizumskega informacijskega sistema (VIS) je bil akt, s katerim se vzpostavlja ujemanje med podatki v VIS in sistemom Eurodac, preložen.
[31] Komisija in agencija eu-LISA sta se glede na zahteven časovni okvir dogovorili o funkcijah, ki morajo biti junija nujno vzpostavljene. Druge bodo vzpostavljene do konca leta.
[32] Med državami članicami, v katerih javno naročanje v zvezi s sistemom Eurodac poteka in na splošno napreduje v skladu z načrtom, so Avstrija, Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Danska, Nemčija, Irska, Litva, Latvija, Malta, Slovenija in Španija. Francija in Slovaška sta ta postopek zaključili.
[33] Avstrija, Belgija, Hrvaška, Ciper, Češka, Finska, Francija, Irska, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugalska, Slovaška in Švedska.
[34] Bolgarija, Estonija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Italija, Latvija, Poljska, Romunija in Slovenija.

začasne (vmesne) rešitve, medtem ko se novi objekti, kot so večnamenski centri, še gradijo[35]. Obstoječe lokacije se prenavljajo, da bi izpolnjevale standarde po paktu, v nekaterih državah članicah pa so bile vzpostavljene ureditve za preprečevanje pobega[36]. Države članice so morale Komisiji do srede aprila 2026 priglasiti lokacije, na katerih izvajajo postopke na meji, do 4. maja ji je tako lokacijo priglasilo 17 držav članic[37]. Nekatere države članice so za prilagoditev novim rokom za postopek na meji uvedle roke za sodišča in/ali poskušale povečati sodne zmogljivosti, da bi preprečile ozka grla v pritožbeni fazi. Ukrepi zajemajo povečanje kadrovskih virov in tehnične infrastrukture, vključno s prostori za razgovore na daljavo[38]. Drugi pripravljalni ukrepi zajemajo pripravo ali posodobitev standardnih operativnih postopkov in smernic, digitalizacijo postopkov ter vzpostavitev skupnih sistemov za upravljanje primerov[39].

Komisija posodablja osnutek dokumenta s smernicami o azilnem postopku na meji in postopku vračanja na meji na podlagi razprav z nacionalnimi strokovnjaki, mejnimi policisti, uradniki za azil in uradniki za obravnavo primerov vračanja. V novem praktičnem vodniku agencije EUAA o azilnem postopku na meji, ki ga je njen upravni odbor sprejel marca 2026[40], so opisani ključni praktični elementi za učinkovit postopek na meji.

Večina držav članic napreduje pri vzpostavljanju in organizaciji obveznega **preverjanja**[41]. Približno dve tretjini držav članic je pristojne organe za preverjanje priglasilo pred rokom 12. junija[42]. V mnogih že usposabljajo osebje ali zaključujejo načrtovanje usposabljanja, pri tem pa mnoge uporabljajo podporo – ali gradivo – agencij EUAA in Frontex ter IOM[43]. Pilotni projekti preverjanja, organizirani s podporo agencij Frontex, EUAA in Europol, so potekali na otoku Lampedusa in Siciliji ter lizbonskem letališču in kopenski meji v Romuniji. Komisija glede na prihodnjo posodobitev Praktičnega priročnika za mejne policiste nadalje razvija smernice o izvajanju uredbe o preverjanju. Moduli usposabljanja o preverjanju, ki sta jih razvili agenciji EUAA in Frontex, so bili uporabnikom na voljo konec septembra 2025. Agenciji sta vsebino usposabljanj uskladili, da bi se usklajeno izvajala. Agencija Frontex je razvila program usposabljanja za mejne policiste, ki je prilagojen nacionalnim okoliščinam. Agencija EUAA je

[35] Med drugimi na primer Estonija in Latvija.
[36] Na primer Avstrija, Estonija, Latvija, Litva, Španija in Italija.
[37] Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Italija, Latvija, Litva, Malta, Nizozemska, Romunija, Slovaška, Španija in Švedska.
[38] Hrvaška in Nizozemska sta sprejeli novo zakonodajo za določitev rokov za sodstvo. Belgija in Hrvaška sta okrepili zmogljivosti z novim osebjem in/ali tehnično infrastrukturo. Italija zaposluje dodatno osebje za azilne komisije in sodišča. Francija je okrepila zmogljivosti pritožbenih sodišč, ki obravnavajo odločbe o vrnitvi. Ciper trenutno širi sestavo upravnega sodišča za mednarodno zaščito s štirimi sodniki.
[39] Države članice, ki so posodobile smernice in operativne postopke, so Avstrija, Hrvaška, Estonija, Francija, Litva, Malta, Grčija, Italija in Španija. Države članice, ki so sprejele ukrepe za digitalizacijo postopkov ali vzpostavitev skupnih sistemov za upravljanje primerov, so Avstrija, Belgija, Hrvaška, Češka, Estonija, Francija, Italija, Litva, Malta, Slovenija, Španija in Švedska.
[40] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-asylum-border-procedure.
[41] Avstrija, Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Češka, Ciper, Estonija, Finska, Francija, Grčija, Irska, Litva, Malta, Nizozemska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Latvija, Španija in Švedska so na dobri poti pri uvedbi preverjanja, Italija je pripravljena na prihode po morju.
[42] Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Finska, Islandija, Francija, Hrvaška, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija in Švica.
[43] To vključuje Avstrijo, Belgijo, Francijo, Nemčijo, Španijo, Finsko, Italijo, Slovaško in Češko. V Bolgariji so bila zaključena vsa usposabljanja.

razvila modul usposabljanja Uvod v preverjanje v okviru mednarodne zaščite, ki je na voljo od marca 2026[44]. Zbirka orodij za preverjanje[45], ki sta jo razvila agenciji Frontex in EUAA, dopolnjuje smernice Komisije ter vsebuje sklop predlog, gradiv s smernicami in praktičnih virov. Ob upoštevanju izkušenj, pridobljenih pri terenskem preskušanju v Italiji in Romuniji, je bila dokončana končna različica izsledkov nabora orodij za preverjanje in razdeljena državam članicam v uporabo, vključno z operativnim kontrolnim seznamom za zdravnike.

Ključni izzivi in naslednji koraki

Države članice morajo takoj ukrepati, da se preverjanje in postopki na meji v celoti operacionalizirajo. To velja zlati za nekatere države članice[46], ki morajo zagotoviti **ustrezne zmogljivosti**. Čeprav se nekatere države članice zanašajo na začasne rešitve, dokler ne bodo pripravljeni na novo načrtovani objekti, je pomembno, da te izpolnjujejo standarde iz nove direktive o pogojih za sprejem in je v njih zaposlenega dovolj osebja. Države članice, ki Komisiji še niso sporočile lokacij, na katerih se bodo izvajali postopki na meji, morajo to storiti čim prej[47].

Za upravljanje postopka na zunanjih mejah morajo države članice zagotoviti, da osebe, za katere se uporablja postopek na meji, ne vstopijo na njihovo ozemlje, temveč ostanejo na za to namenjenih območjih. Pri pilotnih vajah preverjanja so se pokazale težave pri preprečevanju pobegov, zaradi česar učinkovita napotitev v ustrezni nadaljnji postopek ni mogoča. Države članice morajo ob upoštevanju teh izkušenj prednostno **vzpostaviti učinkovite ukrepe za preprečevanje pobegov in sekundarnih gibanj**. Med prvim prijetjem, ki ga izvedejo organi odkrivanja in pregona, morajo opraviti preverjanje, zlasti ugotavljanje identitete in varnostno preverjanje ter registracijo v sistemu Eurodac. Poleg tega se lahko v skladu s pravnimi akti pakta oprejo na ločeno uporabo omejevanja gibanja, pridržanja in alternativ pridržanju, da bi se pobegi učinkovito preprečevali, ter pri tem zagotovijo sorazmernost in spoštovanje temeljnih pravic, vključno s pregledom, kadar je to potrebno. Da bi postopki na meji delovali, bodo morale vlogo izpolniti tudi tretje države in spoštovati mednarodne obveznosti glede ponovnega sprejema svojih državljanov. EU v okviru stikov na področju migracijske diplomacije povečuje sodelovanje z zadevnimi tretjimi državami. Države članice morajo okrepiti sodelovanje na področju ponovnega sprejema, da bi se migranti brez urejenega statusa učinkovito vrnili pred iztekom roka za postopek vračanja na meji.

Preverjanje in postopki na meji temeljijo na učinkovitem sodelovanju različnih deležnikov. Pri nadaljnjem pripravljalnem delu se je treba usmeriti na ustvarjanje pogojev za to sodelovanje, tudi z elektronskimi obrazci in nacionalnimi sistemi za upravljanje primerov, da se preprečijo ozka grla ali postopkovne vrzeli[48]. V nekaterih državah članicah[49] je treba ureditev zdravstvenih pregledov še dokončati. Informacije v fazi preverjanja morajo biti pravočasno

[44] Več informacij o modulu je na voljo na tej povezavi: https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue/introduction-screening-context-international-protection#section14332-1.
[45] Razvile so jo agenciji Frontex in EUAA ter Komisija s podporo Europola in strokovnjakov iz držav članic.
[46] Madžarska, Bolgarija, Nemčija, Grčija, Latvija, Italija, Španija in Poljska.
[47] Avstrija, Češka, Grčija, Madžarska, Luksemburg, Poljska, Portugalska in Slovenija.
[48] Povezani izzivi segajo od zagotavljanja informacijske infrastrukture in priprave obrazcev do ureditve skrbništva za mladoletnike brez spremstva ter še nedokončanega določanja lokacij.
[49] Med njimi so Estonija, Nemčija, Slovenija in Španija.

zagotovljene, da lahko države članice, kadar je primerno, uporabijo pravila o neizpolnjevanju obveznosti. Preverjanje bi moralo zajeti vse prihode, tudi kadar je teh veliko, zato morajo biti protokoli in smernice kratki ter osredotočeni na ključne vidike, da se omogočijo hitri postopki in preprečijo položaji, v katerih bi se preverili le nekateri prihodi. To bi bilo treba, kolikor je mogoče, opraviti ob prvem prijetju, ki ga izvedejo organi odkrivanja in pregona, da bi se učinkovito preprečil pobeg in da ne bi bilo treba sprejemati posameznih odločitev o pridržanju ali omejevanju svobode gibanja.

Komisija preostale izzive obravnava v tesnem sodelovanju z vsemi državami članicami. Poleg tega s pomočjo agencij EUAA in Frontex organizira praktično usmerjene delavnice z najbolj prizadetimi državami članicami[50]. Delavnice so prilagojene posebnim nacionalnim razmeram vsake države članice glede na njen geografski položaj in migracijske razmere, različne sisteme za sprejem ter širši nacionalni institucionalni okvir. Cilj delavnic, ki združujejo vse nacionalne organe in ključne deležnike, vključene v izvajanje pakta, tudi sodstvo, je ustvariti nemoten postopek – od preverjanja prek azilnega postopka na meji do postopka vračanja na meji ter zajeti vse potrebne tehnične in operativne vidike, ki jih je treba vzpostaviti. Komisija je zaradi lažjega usklajevanja države članice pozvala, naj pred junijem 2026 imenujejo nacionalne kontaktne točke za preverjanje in nacionalne organe, pristojne za preverjanje.

Eurostat bo konec maja na svojem spletišču objavil seznam držav z nizko stopnjo priznavanja prošenj za mednarodno zaščito (20 % ali manj), kar je eden od razlogov za obvezni postopek na meji. Pristojni organi držav članic bodo morali ta seznam redno spremljati, da se zagotovi jasnost za organe za odločanje in zadevne prosilce ter spodbuja njegova enotna uporaba v Uniji. V tem okviru bodo delegacije EU v zadevnih državah pravočasno zagotavljale tudi informacije s terena.

3.3. GRADNIK 3 – PONOVNI RAZMISLEK O SPREJEMU

Večina držav članic izvaja delne reforme sistemov za sprejem, da bi jih prilagodila novim pravilom, za nekatere države članice pa je to del obsežnejše reforme sistema[51]. Nekatere države članice navajajo, da imajo nezadostne sprejemne zmogljivosti[52], številne države članice pa gradijo nove objekte ali prenavljajo ali preurejajo obstoječe[53]. V več državah članicah potekajo priprave na vzpostavitev novih večnamenskih centrov[54], za ta namen ostajajo uporabni modeli in načrti, ki sta jih razvili agencija EUAA in Komisija[55].

Različne države članice nadaljujejo delo za vzpostavitev različnih ureditev sprejema za različne skupine prosilcev. Te ureditve so lahko uporabne za zadovoljevanje potreb ranljivih oseb[56] ali družin ter zagotavljanje namenskih objektov za primere predaj[57].

[50] Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Grčija, Italija in Španija.
[51] Portugalska, Irska in Švedska. Švedska prehaja z zasebnih nastanitev na kolektivne centre.
[52] Na primer Češka, Litva, Francija, Finska, Španija, Malta, Slovaška in Grčija (celinski del).
[53] Na primer Avstrija, Hrvaška, Češka, Estonija, Italija in Malta. Zamude se pričakujejo v Bolgariji, na Cipru, v Latviji, Sloveniji, na Slovaškem in Portugalskem.
[54] Na primer Avstrija, Hrvaška, Ciper, Estonija, Latvija, Litva, Luksemburg, Portugalska, Romunija in Slovaška.
[55] Agencija EUAA te načrte uporablja v okviru podpore Romuniji.
[56] Na primer Ciper, Italija, Malta, Slovenija in Švedska.
[57] Na primer Belgija, Ciper, Nemčija, Nizozemska, Slovenija in Švedska.

Nadaljnje digitalno povezovanje in povezljivost obstoječih sistemov za upravljanje primerov, izboljšanje prenosa podatkov ter olajševanje dostopa do informacij za pristojne organe ostajajo pomemben delovni sklop za skoraj vse države članice, čeprav se njihove razmere in izhodišča razlikujejo[58]. Verjetno bodo številne države članice projekte povezovanja sistemov za upravljanje primerov nadaljevale tudi po juniju 2026.

Delo v okviru kontaktnega odbora za sprejem se nadaljuje, osredotočeno pa je na prenos direktive o pogojih za sprejem iz leta 2024 v nacionalno zakonodajo in prehod s trenutno veljavne na prenovljeno direktivo. To zajema tudi določbe o uporabi omejevanja svobode gibanja, pridržanja in alternativ pridržanju, ki bodo podrobneje pojasnjene v namenskih smernicah. Ena država članica je pred junijskim rokom za prenos direktive o pogojih za sprejem v nacionalno zakonodajo že sporočila, da jo je v celoti prenesla[59]. Agencija EUAA je na podlagi dela v svoji mreži za sprejem decembra 2025 objavila praktični vodnik o upravljanju sprejemnega centra[60]. Vanj so zajeti ključni elementi, povezani z upravljanjem in organizacijo sprejemnih centrov, pri čemer poseben poudarek namenja začetni fazi sprejema in povezavi s postopkovnimi vidiki. Poudarja tudi, da je v fazi sprejema pomemben dostop do ukrepov za zgodnje vključevanje, s čimer se ustvari podlaga za uspešno poznejšo vključitev v gostiteljsko družbo. To zajema elemente direktive o pogojih za sprejem: dostop do jezikovnih tečajev, tečajev državljanske vzgoje in poklicnega usposabljanja, trga dela ter postopkov za priznavanje kvalifikacij. Agencija EUAA je marca 2026 sprejela posodobljene Operativne standarde in kazalnike za sprejem, vključno z vidiki, povezanimi z ranljivostjo[61]. Osredotočajo se tudi na otroke in ranljivost.

Ključni izzivi in naslednji koraki

Države članice morajo odpraviti vrzeli, ki bi lahko povzročile zamude v postopkih, po potrebi ustvariti nove zmogljivosti ali v objektih zagotoviti ustrezne kakovostne pogoje ter pri tem upoštevati posebne potrebe in ranljivosti, zlasti otrok, vključno z mladoletniki brez spremstva. Kadar je potrebno, se zadostne zmogljivosti zagotovijo z uvedbo vmesnih ukrepov. Prizadevanja so potrebna zlasti tam, kjer države članice nimajo jasnih načrtov za vzpostavitev ustreznih sprejemnih zmogljivosti ali so zmogljivosti nedavno zmanjšale[62]. Zlasti v teh

[58] Delo na informacijskih sistemih, povezanih s sprejemom, poteka v Belgiji, Bolgariji, na Hrvaškem, v Litvi, na Finskem, v Franciji, Italiji, na Malti, Slovaškem, v Sloveniji, Španiji in drugih državah. Čeprav ima Finska napreden sistem, je treba zaradi pomanjkanja strokovnjakov za IT prednostno razvrstiti naloge. Slovenija do junija 2026 ne bo dokončala vsega dela. Druge države članice, kot je Španija, poročajo o dobrem napredku. Estonija bo povezovanje informacijskih sistemov izvedla po juniju v okviru drugega projekta in zagotovila, da bo vsa potrebna medsebojna povezljivost vzpostavljena do junija.
[59] Češka.
[60] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-management-reception-centre-arrival.
[61] Smernice posodabljajo in konsolidirajo Smernice o pogojih za sprejem: operativni standardi in kazalniki (2016), Smernice o pogojih za sprejem otrok brez spremstva: operativni standardi in kazalniki (2018), https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-reception-operational-standards-and-indicators, https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-vulnerability-operational-standards-and-indicators.
[62] Pomisleki v zvezi s sprejemom, zlasti glede mladoletnikov brez spremstva, ostajajo na Cipru, v Belgiji, na Nizozemskem in v Grčiji. Španija zmanjšuje zmogljivosti zaradi manjšega števila prihodov. Francija je leta 2025 reorganizirala sprejemni sistem tako, da je zmanjšala zmogljivosti za nastanitve v naravi in prosilcem, ki jim taka nastanitev ni zagotovljena, dodelila finančno pomoč (države članice lahko materialne pogoje za sprejem zagotovijo v naravi ali gotovini/kuponih).

primerih morajo zadevne države članice zagotoviti, da so vsi taki ukrepi v skladu s splošno potrebo po dobro pripravljenih azilnih in sprejemnih sistemih.

Agencija EUAA organizira dejavnosti ozaveščanja za spodbujanje orodij, smernic in usposabljanja ter bo za države članice še naprej organizirala tematske delavnice in programe izmenjave. Na zahtevo Komisije bo pripravila smernice o modelih sprejema.

Večina držav članic mora direktivo o pogojih za sprejem v nacionalno zakonodajo še prenesti in Komisiji do 12. junija sporočiti ustrezna besedila skupaj z obrazložitvenim dokumentom. Komisija vse države članice spodbuja, naj opredelijo pristojne organe in te informacije čim prej sporočijo, da se olajša izmenjava v zvezi z izvajanjem.

Točni in popolni podatki o sprejemu bistveno prispevajo k oceni razmer na področju sprejema. Države članice morajo za naslednje evropsko letno poročilo o azilu in migracijah poročati o ključnih kazalnikih o sprejemu. Od leta 2027 bodo države članice nato agenciji EUAA sporočale podatke o celotnem sklopu kazalnikov o sprejemu. Države članice bodo morale še izboljšati poročanje in razčlenjenost podatkov, da bi bili statistični podatki primerljivi in popolni.

3.4. GRADNIK 4 – PRAVIČNI, UČINKOVITI IN USKLAJENI AZILNI POSTOPKI

Države članice lahko začnejo na podlagi novo sprejetega seznama EU varnih izvornih držav nekatere elemente uredbe uporabljati že predčasno, zlasti 20-odstotno (ali nižjo) stopnjo priznavanja kot podlago za pospešeno obravnavanje prošnje za azil in možnost določitve varnih izvornih držav in varnih tretjih držav z izjemami za določene dele ozemlja države članice ali jasno opredeljive kategorije oseb.

Različne države članice sprejemajo ukrepe za odpravo obstoječih zaostankov in boljše upravljanje primerov. To vključuje oblikovanje namenskih skupin, zaposlovanje dodatnega osebja, prenovo postopkov z digitalizacijo in integriranimi sistemi za upravljanje primerov ter usklajevanje delovnih tokov in postopkov med različnimi deležniki[63]. Nekatere države članice uporabljajo tudi podporo agencije EUAA, da na primer skupaj razvijajo postopke, zaprosijo za napotitve ali usposabljanje ali operativno podporo[64]. Številne države članice še naprej sodelujejo s sodstvom in sprejemajo konkretne ukrepe, da nacionalne sodne postopke uskladijo z zahtevami iz pakta, izboljšujejo učinkovitost sodnih sistemov in povečujejo zmogljivosti za obravnavanje pritožb[65].

Agencija EUAA pripravlja več orodij, ki bodo državam članicam pomagala pri uvajanju novih azilnih postopkov. Operativne standarde in kazalnike o azilnem postopku je objavila 25. novembra 2025[66], da bi države članice podprla pri zagotavljanju pravičnih in učinkovitih azilnih postopkov ter da bi se skupni evropski azilni sistem okrepil na operativni ravni.

[63] Države članice, ki trenutno izvajajo te različne reforme, so Avstrija, Belgija, Hrvaška, Ciper, Estonija, Finska, Nemčija, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Portugalska in Španija.
[64] Na primer Belgija, Bolgarija, Ciper, Nemčija, Grčija, Irska, Italija, Litva in Portugalska.
[65] Avstrija, Belgija, Hrvaška, Ciper, Češka, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Finska, Estonija, Portugalska, Slovenija, Latvija in Španija.
[66] https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-asylum-procedure.

Agencija EUAA še naprej dejavno sodeluje s člani sodišč in sodnih organov na različnih področjih[67].

Ključni izzivi in naslednji koraki

Da bi **se odpravili obstoječi zaostanki** in preprečilo nastajanje novih, je treba konkretne ukrepe ohraniti in v nekaterih primerih okrepiti[68]. Nekateri ukrepi, ki jih morajo sprejeti države članice, vključujejo takojšnji začetek postopkov začasnega ali stalnega zaposlovanja in izvedbo potrebnega usposabljanja, da bo osebje dobro seznanjeno z novim okvirom, pri čemer po potrebi sodeluje agencija EUAA[69]. Države članice bi morale sočasno z zmanjševanjem zaostankov okrepiti tudi pravosodne zmogljivosti. Nacionalne uprave morajo glede na tveganje preobremenjenosti sodnih sistemov in pomanjkanja osebja, ki bi ga lahko povzročili krajši roki v okviru novih postopkov, zagotoviti učinkovito usklajevanje med ustreznimi službami.

Države članice morajo v okviru priprav sprejeti tudi potrebne ukrepe in po potrebi uvesti zakonodajne spremembe, da bi se lahko učinkovito dostopalo do azilnih postopkov, pri tem pa ves čas spoštovati načelo nevračanja.

V skladu z uredbo o azilnem postopku morajo države članice Komisiji do 12. junija 2026 priglasiti druge ustrezne nacionalne organe, poleg organa odločanja, ki so pristojni za sprejemanje prošenj, in imenovani pristojni organ za evidentiranje prošenj. Določiti morajo tudi nacionalno kontaktno točko za namene navedene uredbe in uredbe o pogojih za azil ter Komisiji sporočiti njene kontaktne podatke. Komisija bo te informacije nato posredovala drugim državam članicam.

3.5. GRADNIK 5 – UČINKOVITEJŠI IN PRAVIČNEJŠI POSTOPKI VRAČANJA

Komisija in države članice vzporedno s pogajanji o predlagani uredbi o vračanju opredeljujejo praktične in operativne ukrepe za večjo učinkovitost vračanja. Skoraj vse države članice so prilagodile okvir ali prakse, da bi v skladu z uredbo o azilnem postopku izdajanje odločb o vrnitvi tesno uskladile z izdajanjem negativnih odločb o azilu. Države članice uvajajo nadaljnje ukrepe v okviru širših skupnih prizadevanj za poenostavitev in racionalizacijo upravnih postopkov[70]. Sprejele so ukrepe za posodobitev nacionalnih sistemov za upravljanje primerov vračanja, doslej je namreč s podporo agencije Frontex 22 držav članic[71] vzpostavilo informacijske rešitve za upravljanje primerov vračanja z izvedbo analize vrzeli glede na vzorčni informacijski sistem (model sistema za upravljanje primerov vračanja – RECAMAS).

[67] https://www.euaa.europa.eu/sites/default/files/2025-11/2026_Courts_Tribunals_Schedule_Activities_EN.pdf.
[68] Med državami članicami, ki se še vedno spoprijemajo z izzivi, so Belgija, Hrvaška, Ciper, Finska, Nemčija, Grčija, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugalska in Španija.
[69] Agencija EUAA še naprej posodablja module usposabljanja in pripravlja nove. Doslej je bilo posodobljenih ali na novo pripravljenih 26 modulov usposabljanja, s čimer je bil evropski azilni program posodobljen v skladu s paktom.
[70] To vključuje Avstrijo, Italijo, Romunijo, Slovenijo, Ciper (nov center za pomoč pri prostovoljnem vračanju za ranljive osebe), Bolgarijo in Češko (pomoč pri prostovoljnem vračanju), kar zadeva urade za vračanje pa: Bolgarijo in Švedsko. Poljska načrtuje novo strategijo vračanja in ponovno krepi prizadevanja za pospešitev vračanja.
[71] Avstrija, Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Estonija, Finska, Grčija, Madžarska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija in Švica.

Države članice in agencija Frontex ob podpori koordinatorja za vračanje nadaljujejo prizadevanja za ciljne ukrepe vračanja in usklajevanje operativnih ukrepov, da bi se povečalo vračanje v skupne prednostne tretje države. Tiste države članice, ki imajo največ primerov v postopku na meji, bodo v postopkih vračanja na meji verjetno vrnile državljane tretjih držav v skupino tretjih držav, ki so za zadevno državo članico posebej pomembne. Usklajeni ukrepi bi se morali osredotočiti na napotitev uradnikov za zvezo v te tretje države, večjo uporabo prostovoljnega vračanja, skupne operacije vračanja in orodja za identifikacijo.

Agencija Frontex je v sodelovanju z državami članicami in drugimi deležniki zbrala dobre prakse o učinkoviti identifikaciji in dokumentiranju državljanov tretjih držav za vračanje. Te dobre prakse, pri katerih se izrecno upoštevajo kratki roki in operativne omejitve, uvedene s postopkom vračanja na meji, bodo državam članicam na voljo v drugem četrtletju 2026.

Primeri vračanja, ki jih podpira agencija Frontex, se še naprej povečujejo in so leta 2025 predstavljali skoraj polovico vseh primerov vračanja iz Unije. Z delom napotenih uslužbencev stalne enote, kot so strokovnjaki za vračanje, spremljevalci pri prisilni vrnitvi in podporni uradniki agencije Frontex (FRESO) ter opazovalci spoštovanja temeljnih pravic, se še naprej podpirajo postopki vračanja držav članic. Agencija poleg standardnih napotitev načrtuje, da bo v države članice napotila skupine, sestavljene iz spremljevalcev pri prisilni vrnitvi in podpornih uradnikov agencije Frontex in strokovnjakov za vračanje. To bi omogočilo bolj usklajen pristop pri podpori postopkov vračanja na meji in prožnejše ukrepanje.

V prvi polovici leta 2025 so vse države članice še naprej dejavno uporabljale program za reintegracijo EU in agencije Frontex, ki trenutno zagotavlja pomoč pri reintegraciji v približno 40 državah izvora. Agencija Frontex državam članicam na njihovo zahtevo še naprej zagotavlja ciljno podporo za krepitev zmogljivosti, da bi se z rednimi usposabljanji in usposabljanji za multiplikatorje uskladilo svetovanje v zvezi z vračanjem in reintegracijo.

Komisija je v izmenjavah s tretjimi državami ter ob priložnostih, kot so srečanja regionalnih procesov na področju migracij, partnerjem predstavila posledice postopka vračanja na meji in potrebo po izboljšanju splošnega sodelovanja, da bi se povečala učinkovitost postopkov in spoštovali roki. Glavni elementi so bili predstavljeni tudi na konferenci veleposlanikov EU leta 2026.

Ključni izzivi in naslednji koraki

Da bi bili postopki učinkovitejši in uspešnejši, bi morala Evropski parlament in Svet hitro doseči dogovor o predlagani uredbi o vračanju. Poleg tega bo Komisija letos predstavila predlog o digitalizaciji upravljanja primerov na področju vračanja, ponovnega sprejema in reintegracije.

Države članice bi morale bolj uporabljati obstoječe možnosti podpore agencije Frontex pri vračanju, trenutno namreč le tri države članice uporabljajo več kot 60 % tovrstne podpore. Komisija in agencija Frontex v sodelovanju z državami članicami opredeljujeta operativne potrebe in iščeta praktične rešitve za izvajanje postopka vračanja na meji, tudi z namenskimi delavnicami. Agencija Frontex bo podporo državam članicam še naprej prilagajala glede na rezultate letne raziskave.

Vračanje in ponovni sprejem ostajata ključna elementa celovitega pristopa k sodelovanju na področju migracij s tretjimi državami. Izkušnje kažejo, da se bo s strukturiranim izvajanjem obveznosti ponovnega sprejema lastnih državljanov, pri katerem se upoštevajo jasna in dogovorjena pravila, spodbudil reden dialog. V to smer gre sporazum med EU in Nigerijo o ponovnem sprejemu, ki sta ga pogodbenici nedavno parafirali, saj zagotavlja strukturiran okvir za sodelovanje. To je bistveno za obravnavanje konkretnih vprašanj in opredeljevanje rešitev na podlagi politične volje za sodelovanje. Učinkovito sodelovanje pri ponovnem sprejemu s tretjimi državami, za katere državljane se uporablja postopek vračanja na meji, je ključni osnovni pogoj za to, da bodo novi obvezni postopki na meji delovali v praksi. V tem okviru je tudi bistveno usklajevanje med delegacijami EU in veleposlaništvi držav članic, da bi imeli v tretjih državah ustrezne informacije in zmogljivost za ukrepanje ter da bi se vračanje in ponovni sprejem vključila v širši sklop interesov EU v odnosu do zadevne tretje države.

3.6. GRADNIK 6 – URESNIČEVANJE ODGOVORNOSTI

Dobro delovanje obstoječih dublinskih pravil in novih pravil iz uredbe o upravljanju azila in migracij je za pakt bistvenega pomena. Pravila za izvajanje novega sistema odgovornosti so bila sprejeta oktobra 2025[72]. Več držav članic krepi zmogljivosti dublinskih enot z zaposlovanjem novega osebja ali notranjimi premestitvami[73]. Države članice sprejemajo tudi druge ukrepe. Med njimi so notranja reorganizacija, izboljšanje informacijskih sistemov in sistemov za upravljanje primerov, nove smernice in usposabljanje, izpopolnjevanje postopkov za ranljive skupine in družine, vzpostavljanje novih namenskih zmogljivosti za osebe, ki so predmet predaje, ter okrepitev spremljevalnih ukrepov, kot so svetovalne storitve[74].

Novi operativni standardi in kazalniki za uredbo o upravljanju azila in migracij agencije EUAA, sprejeti marca 2026[75] in razviti v sodelovanju z državami članicami, v celoti revidirajo in posodabljajo veljavne standarde in kazalnike za uredbo Dublin III[76]. Državam članicam zagotavljajo podporo in smernice pri izvajanju uredbe o upravljanju azila in migracij, pri čemer se osredotočajo na mehanizem za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ter tako prispevajo k pravičnim in učinkovitim postopkom in krepitvi skupnega evropskega azilnega sistema. Agencija EUAA za dopolnitev teh smernic pripravlja nova priporočila za praktične rešitve, tudi glede organizacije predaj, usklajevanja med

[72] Izvedbena uredba Komisije (EU) 2025/2055 z dne 2. oktobra 2025 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z upravljanjem azila in migracij ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 1560/2003.
[73] Avstrija (notranje premestitve), Belgija, Hrvaška, Estonija, Grčija, Malta, Portugalska in Slovenija.
[74] Na primer, notranje reorganizacije na Hrvaškem in Irskem, izboljšanje informacijskih sistemov in sistemov za upravljanje primerov v Belgiji, Bolgariji, na Cipru, Češkem, Danskem, v Franciji, na Finskem, Irskem in v Italiji, nove smernice, tudi v zvezi z ranljivimi skupinami in družinami, v Avstriji, na Češkem, v Franciji in na Irskem, dodatno usposabljanje v Avstriji, na Češkem, v Franciji, na Irskem, Portugalskem in Švedskem, vzpostavitev posebnih objektov za nastanitev oseb, ki so predmet predaje, v Belgiji, na Finskem, v Nemčiji in Sloveniji, pa tudi okrepljeno svetovanje za zmanjšanje tveganja pobega, kot na primer v Belgiji.
[75] https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-asylum-migration-management-regulation.
[76] Uredba (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljan tretje države ali oseba brez državljanstva (prenovitev).

zadevnimi deležniki, preprečevanja pobega in zagotavljanja spoštovanja temeljnih pravic v celotnem postopku.

Ključni izzivi in naslednji koraki

Za trajnostni prehod s sedanjega dublinskega sistema na nova pravila o odgovornosti bi bilo treba posebno pozornost nameniti operativnemu sodelovanju med državami članicami. Države članice bi morale dejavno sodelovati pri olajševanju predaj ter pri praktičnih in logističnih zadevah. Do 12. aprila 2026[77] so morale priglasiti določene lokacije za predaje za prenos odgovornosti. To je bistveno za prehod na novi sistem odgovornosti. Čeprav reforme že potekajo, v nekaterih državah članicah še vedno primanjkuje osebja, kar je treba odpraviti[78].

Komisija v tesnem dialogu z državami članicami vzpostavlja pogoje za izvajanje predaj v vse države članice v skladu z novimi pravili, takoj ko se bodo ta začela uporabljati. Do 12. julija in nato znova do 15. oktobra bo ocenila, ali se sedanje prakse v zvezi z veljavnimi pravili o predajah niso izboljšale in ali zato pomenijo sistemske pomanjkljivosti, ki bi lahko imele resne negativne posledice za delovanje uredbe o upravljanju azila in migracij.

Komisija bo dokončala delegirane akte, predvidene v uredbi o upravljanju azila in migracij, da bi olajšala uporabo pravil o mladoletnikih brez spremstva in vzdrževanih osebah, vključno z določanjem odgovornosti na podlagi teh meril. Nadgradnja omrežja DubliNet se nadaljuje na podlagi dokumenta za razpravo, ki sta ga pripravili agencija eu-LISA in Komisija ter o katerem so se države članice dogovorile junija 2024. Agencija eu-LISA razvija tudi tehnične in operativne podrobnosti za komunikacijo med državami članicami prek omrežja DubliNet.

3.7. GRADNIK 7 – URESNIČEVANJE SOLIDARNOSTI

Novembra 2025 se je s sprejetjem evropskega letnega poročila o azilu in migracijah začel prvi letni cikel upravljanja migracij, v katerem so bile ocenjene migracijske razmere v Uniji in državah članicah v obdobju od julija 2024 do junija 2025 ter opredeljeni morebitni trendi in razvoj za prihodnje leto[79]. Komisija je na podlagi ugotovitev iz poročila sprejela izvedbeni sklep[80], s katerim je določila države članice, ki so pod migracijskim pritiskom (Ciper, Grčija, Italija in Španija), države članice, za katere obstaja tveganje migracijskega pritiska (Belgija, Bolgarija, Estonija, Nemčija, Irska, Francija, Hrvaška, Latvija, Litva, Nizozemska, Poljska in Finska), ter države članice, ki se soočajo z resnimi migracijskimi razmerami (Bolgarija, Češka, Estonija, Hrvaška, Avstrija in Poljska). Po predlogu Komisije za izvedbeni akt Sveta o vzpostavitvi solidarnostnega fonda je Svet sklical solidarnostni forum EU na visoki ravni, na katerem so države članice obljubile svoje solidarnostne prispevke[81]. Svet je 19. decembra 2025 sprejel izvedbeni sklep o vzpostavitvi solidarnostnega fonda za leto 2026, v katerem referenčno število znaša 21 000 premestitev ali drugih oblik solidarnostne podpore ali 420 milijonov EUR

[77] Vse države članice razen Madžarske so do zdaj agenciji EUAA priglasile določene lokacije.
[78] Hrvaška, Grčija, Italija, Portugalska in Romunija.
[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:52025DC0795.
[80] Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2025/2323 z dne 11. novembra 2025 na podlagi člena 11 Uredbe (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta.
[81] Prispevke so obljubile vse države članice, razen Madžarske in Slovaške.

finančnih prispevkov[82]. Koordinator EU za solidarnost trenutno v okviru solidarnostne platforme pripravlja operativno izvajanje fonda[83].

Novi praktični vodnik agencije EUAA o solidarnostnem mehanizmu, sprejet marca 2026[84], vsebuje smernice za praktično izvajanje solidarnostnega mehanizma s strani nacionalnih organov, zlasti v zvezi s premestitvami. Drugi del bo osredotočen na poravnave obveznosti.

Ključni izzivi in naslednji koraki

Izvajanje prvega solidarnostnega fonda dobro napreduje, izmenjave pa potekajo med Komisijo in vsemi državami članicami. Solidarnostni forum EU na tehnični ravni bo sklican po tem, ko se bo pakt junija začel v celoti uporabljati, da bi se pospešila operacionalizacija solidarnostnega mehanizma na podlagi predloga koordinatorja za solidarnost, da se fond uravnoteženo in pravično porazdeli države članice prejemnice. Da bi se pripravili na to, trenutno potekajo poglobljene izmenjave z vsemi državami članicami v okviru solidarnostne platforme ter dvostransko z državami članicami prejemnicami in prispevajočimi državami članicami. Poleg tega si bo Komisija še naprej prizadevala, da bodo k solidarnostnemu fondu prispevale vse države članice. Za izvajanje solidarnostnega fonda je še naprej ključno, da v državah članicah prejemnicah ni sistemskih pomanjkljivosti v zvezi s pravili o odgovornosti iz uredbe o upravljanju azila in migracij, ki bi lahko imele resne negativne posledice za delovanje sistema. Če se take pomanjkljivosti ugotovijo, prispevajočim državam članicam ne bo treba izpolniti svojih zavez.

Po začetku izvajanja prvega letnega cikla upravljanja migracij sta se kakovost in popolnost podatkov izboljšali. Vendar so za naslednji cikel potrebna dodatna prizadevanja[85]. Države članice bi morale zagotoviti, da se kvantitativni in kvalitativni podatki in informacije pravočasno sporočajo ustreznim organom EU, zlasti agencijama EUAA in Frontex ter Eurostatu, kot je določeno v uredbi o upravljanju azila in migracij. Z delom, ki poteka za vzpostavitev novega modela pretoka podatkov, bi se moral zagotoviti enoten sklop uradne evropske statistike o mednarodni zaščiti[86]. Tako bi lahko Komisija še izboljšala kakovost in celovitost ocene pri ugotavljanju migracijskih razmer v državah članicah.

3.8. GRADNIK 8 – PRIPRAVLJENOST IN KONTINGENČNO NAČRTOVANJE

Nedavni geopolitični dogodki, kot so dogodki, povezani z Bližnjim vzhodom, še poudarjajo pomen pripravljenosti in kontingenčnega načrtovanja. Kot so navedli voditelji v sklepih

[82] Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2025/2642 z dne 19. decembra 2025 o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda za leto 2026.
[83] Srečanje solidarnostne platforme je potekalo 23. marca 2026, da bi se pripravila operacionalizacija solidarnostnega fonda za leto 2026, ko se bo pakt začel uporabljati.
[84] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-solidarity-mechanism-part-i.
[85] Na podlagi prvega letnega poročila so v več državah članicah še vedno obstajale znatne vrzeli v podatkih, zlasti na področjih vračanja, pritožbenih odločb v azilnih postopkih, sprejemnih sistemov, mladoletnikov brez spremstva in nezakonitega prebivanja. Nepopolne ali manjkajoče podatke za en ali več kazalnikov so sporočile Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Madžarska, Irska, Italija, Latvija, Luksemburg, Portugalska, Romunija in Španija.
[86] Za izboljšanje statistike o mednarodni zaščiti je vzpostavljen skupni projekt EUAA-EUROSTAT. Organa bosta do sredine leta 2026 podpisala delovni dogovor, novi pretok podatkov pa se uporablja od referenčnega meseca julija 2025.

Evropskega sveta iz marca 2026[87], je EU pripravljena v celoti uporabiti svoja diplomatska, pravna, operativna in finančna orodja, da bi preprečila nenadzorovana migracijska gibanja proti EU in ohranila varnost v Evropi. Komisija in ustrezne agencije EU pozorno spremljajo razvoj dogodkov in morebitne posledice za migracijske tokove, tudi z zgodnjim opozarjanjem, napovedovanjem in modeliranjem scenarijev, da bi zagotovile situacijsko zavedanje ter po potrebi podprle pravočasne in usklajene odzive. Komisija skupaj z agencijama EUAA in Frontex sodeluje z državami članicami v okviru namenskih izmenjav, da bi razpravljala o možnih scenarijih in kontingenčnem načrtovanju na zunanjih mejah[88] in na področjih azila in sprejema v primeru povečanih migracijskih tokov ter opredelila področja, na katerih bodo za povečanje pripravljenosti morda potrebni dodatni ukrepi.

Nacionalne kontingenčne načrte so agenciji EUAA za zdaj predložile vse države članice razen ene[89]. V večini teh načrtov se kažejo temeljni elementi predloge, ki jo je pripravila ta agencija, razlikujejo pa se po stopnji popolnosti glede azila, sprejema in mladoletnikov brez spremstva[90]. V okviru nadaljnjega ukrepanja po prejšnjem stanju izvajanja pakta nekatere države članice že revidirajo ali dopolnjujejo kontingenčne načrte[91]. Nekaj držav članic[92] je poročalo tudi o nedavnih ali načrtovanih preskusih in simulacijskih vajah v zvezi z njihovimi različnimi kontingenčnimi načrti.

Ključni izzivi in naslednji koraki

Na splošno izvajanje novih določb pakta izboljšuje raven pripravljenosti v Uniji in državah članicah. Komisija in agencija EUAA še naprej sodelujeta z državami članicami, da bi se opredelile dobre prakse in področja v načrtih, ki jih je treba okrepiti, tudi v okviru načrta za pripravljenost na migracije in migracijske krize. Izboljšati in dodatno pojasniti bi bilo treba zlasti področja, kot so azilni postopki ter imenovanje zastopnikov mladoletnikov brez spremstva in število primerov, ki jih obravnavajo. Poleg tega v nekaterih primerih ni jasno, ali so ukrepi za pripravljenost (npr. logistika in priprava javnih naročil, ustvarjanje zalog, usposabljanje ali rezervne sprejemne zmogljivosti) že vzpostavljeni ali načrtovani. Učinkovitost kontingenčnih načrtov bi se povečala z opredelitvijo merljivih pragov in kazalnikov za različne scenarije. K njihovi zanesljivosti bi prispevali tudi jasno opredeljeni postopki za uporabo in pregled.

Komisija države članice poziva, naj načrte po potrebi dopolnijo, izboljšajo ali posodobijo, jih sprejmejo ter po reviziji priglasijo agenciji EUAA. Poleg tega se jim priporoča, naj zagotovijo ustrezne ukrepe za krepitev zmogljivosti in načrtujejo dejavnosti za preskušanje kontingenčnih

[87] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2026-INIT/sl/pdf.
[88] Agencija Frontex je posodobila priročnik o kontingenčnem načrtovanju za upravljanje meja in vračanje, ki je praktično referenčno orodje, namenjeno pomoči pri uporabi, preskušanju in izpopolnjevanju nacionalnih kontingenčnih načrtov za primere obsežnih migracijskih prihodov in drugih kriz na zunanjih mejah EU.
[89] Madžarska.
[90] Na primer Španija, Estonija, Francija, Latvija, Nizozemska in Avstrija. V okviru dialogov Komisije z državami članicami so nekatere od teh držav članic ter Poljska navedle, da kontingenčne načrte pravkar revidirajo in dopolnjujejo ali da to načrtujejo. Druge države članice so navedle, da zaradi potekajočih zakonodajnih in upravnih priprav na začetek uporabe pakta revizije kontingenčnih načrtov še niso načrtovane ali so predvidene šele v poznejši fazi, ukrepi pa bi se lahko kljub temu sprejeli, če bi bilo to potrebno.
[91] Na primer Nizozemska in Estonija.
[92] O nedavnih ali načrtovanih vajah v zvezi s svojimi kontingenčnimi načrti so poročale na primer Malta, Portugalska, Španija, Francija in Italija.

načrtov (npr. simulacije, simulacijske vaje ali druge mehanizme testiranja izjemnih situacij). Države članice bodo morale Komisiji in agenciji EUAA priglasiti tudi, ali se kontingenčni načrt uporabi od 12. junija 2026 dalje ali prej, če je država članica direktivo o pogojih za sprejem v prenesla nacionalno zakonodajo in začela uporabljati pred navedenim datumom[93].

Agencija EUAA državam članicam na zahtevo zagotavlja tehnično podporo s strukturiranimi povratnimi informacijami in ciljnimi dejavnostmi. Povratne informacije o nacionalnih kontingenčnih načrtih so bile doslej zagotovljene devetim državam članicam[94]. Agencija EUAA je s podporo in sodelovanjem Komisije, držav članic in agencije Frontex začela pripravljati praktični vodnik o metodologiji kontingenčnega načrtovanja, ki bi moral biti dokončan leta 2027. Njegov cilj je državam članicam zagotoviti strukturirane, praktične in operativne smernice, da bi se podprla revizija njihovih nacionalnih kontingenčnih načrtov. Kontingenčno načrtovanje na področju sprejema in azila bo ocenjeno v okviru rednega večletnega programa spremljanja agencije EUAA. Spremljanje v polnem obsegu se bo začelo junija 2026 po sprejetju revidirane metodologije spremljanja, pri čemer se bodo v prvem letu spremljale tri države članice, tj. Slovaška, Malta in Bolgarija, v naslednjih letih pa v povprečju pet držav članic.

3.9. GRADNIK 9 – NOVI ZAŠČITNI UKREPI ZA PROSILCE ZA MEDNARODNO ZAŠČITO IN RANLJIVE OSEBE TER OKREPLJENO SPREMLJANJE TEMELJNIH PRAVIC

Delo na področju ureditev za pravno svetovanje in spremljanje spoštovanja temeljnih pravic napreduje. Skoraj vse države članice so skoraj dokončale ureditve za brezplačno pravno svetovanje v upravni fazi postopka, čeprav mora približno tretjina držav članic še vedno dokončati potrebne zakonodajne spremembe[95]. Operativno se je večina držav članic odločila, da z različnimi zunanjimi partnerji, neodvisnimi agencijami in/ali odvetniki oziroma združenji za pravno pomoč ali nevladnimi organizacijami[96] sodeluje z nadaljevanjem obstoječih ureditev ali uvedbo novih. Skoraj vse države članice prav tako dokončujejo ureditve v zvezi z mehanizmom za spremljanje temeljnih pravic v postopkih na meji, pogosto skupaj z nacionalnimi varuhi človekovih pravic[97].

---

[93] Državam članicam so bila 30. julija 2025 posredovana skupna navodila o tem, kako Komisiji in agenciji EUAA priglasiti uporabo in prenehanje uporabe načrta v primerih iz direktive o pogojih za sprejem.
[94] Do 27. marca so bile povratne informacije zagotovljene Avstriji, Cipru, Litvi, Estoniji, Nizozemski, Malti, Luksemburgu, Poljski in Švedski.
[95] To vključuje Avstrijo, Bolgarijo, Ciper, Grčijo, Italijo, Latvijo, Malto, Nizozemsko, Slovenijo, Španijo in Švedsko.
[96] Belgija (nevladne organizacije in urad za priseljevanje), Bolgarija (nacionalni urad za pravno pomoč), Hrvaška (nevladne organizacije), Češka (odvetniška pisarna), Francija (nevladne organizacije), Irska (urad za pravno pomoč), Italija (UNHCR), Litva (državno zagotovljena pravna pomoč), Luksemburg, Poljska (nevladne organizacije), Portugalska (odvetniška zbornica), Romunija (nevladne organizacije), Slovaška (nevladne organizacije), Avstrija (BBU – vladni organ, neodvisen od agencije za azil), Slovenija (v pripravi je javni razpis za zunanje sodelavce za zagotavljanje pravne pomoči), Švedska (nevladne organizacije), Estonija (poteka postopek javnega naročanja) in Latvija. Nemčija, Finska, Malta in Nizozemska uporabljajo notranje ureditve v organih, ki so pristojni tudi za postopke.
[97] Avstrija, Bolgarija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Francija (skupaj s *Contrôleur général des lieux de privation de liberté*) (generalni nadzornik zaporov)), Finska, Latvija, Litva, Luksemburg, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Španija. Druge države članice so izbrale drugačne ureditve: Irska (glavni inšpektor za azilne postopke in postopke na meji), Nemčija (*Nationale Stelle zur Verhütung von Folte*r &

Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) je po prejšnjih smernicah[98] razvila praktično orodje za spremljanje, ki določa skupno metodologijo za mehanizme spremljanja. Aprila 2026 je za osebje za spremljanje v več državah članicah[99] organizirala tudi delavnice za ozaveščanje ter objavila poročilo[100] z izkušnjami, ki jih je pridobila pri operativnem delu v Grčiji in Italiji, da bi prispevala k izvajanju pakta v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah. Agencija EUAA je dokončala in izdala praktični vodnik o brezplačnem pravnem svetovanju v upravni fazi azilnega postopka[101].

Države članice se glede otrok osredotočajo na zagotavljanje ustreznih pogojev za sprejem in pregled postopkov ugotavljanja starosti, da bi jih prilagodile novim pravilom, uvedenim z uredbo o azilnem postopku, zlasti obveznosti uporabe večdisciplinarnega pristopa, ki vključuje skupine usposobljenih strokovnjakov[102]. Posebne določbe in konkretni zaščitni ukrepi v zvezi z otroki, vključno z mladoletniki brez spremstva, so se nazadnje obravnavali na letnem srečanju posebne strokovne skupine novembra 2025 in v Delovni skupini za azil marca 2026. Modul usposabljanja agencije EUAA o otrocih v azilnem postopku je bil posodobljen oktobra 2025. Praktični vodnik o ugotavljanju starosti[103] vsebuje celovite smernice za podporo organom in strokovnjakom, ki sodelujejo pri ugotavljanju starosti, kadar obstaja negotovost glede navedene starosti. Agencija EUAA je marca 2026 objavila tudi poročilo o praksah ugotavljanja starosti[104]. V poročilu so opredeljeni prakse, metode, zaščitni ukrepi in vloge ugotavljanja starosti na območju EU+ v letu 2025, zajema pa tudi načrtovane ali potekajoče prilagoditve zaradi izvajanja pakta ter opredeljuje trende in obetavne prakse. Upravni odbor agencije EUAA je marca sprejel praktični vodnik o največji koristi otroka[105]. Agencija FRA posodablja priročnik o skrbništvu nad otroki brez starševske oskrbe iz leta 2014[106].

Agencija EUAA je za prepoznavanje ranljivosti novembra 2025 revidirala module usposabljanja o žrtvah nasilja na podlagi spola, februarja 2026 pa o prosilcih z različnimi spolnimi usmerjenostmi, spolnimi identitetami in izrazi ter spolnimi znaki. Nova zbirka orodij za preverjanje zajema tudi prilogo o izvajanju predhodnega pregleda ranljivosti, za katerega je bilo na voljo prilagojeno usposabljanje[107]. Agencija Frontex v sodelovanju z drugimi deležniki

---

Deutsches Institut für Menschenrechte (nacionalni organ za preprečevanje mučenja in nemški inštitut za človekove pravice)), Nizozemska (inštitut za človekove pravice in nizozemski inšpektorat) in Hrvaška (vladni urad za človekove pravice). Belgija, Grčija, Madžarska, Italija, Malta in Švedska ureditev še niso dokončale.

[98] https://fra.europa.eu/sl/publication/2024/border-rights-monitoring.

[99] Estonija, Finska, Latvija, Litva, Poljska in Romunija. V Romuniji je bilo praktično orodje za spremljanje preskušeno na simulacijski vaji preverjanja.

[100] https://fra.europa.eu/sl/publication/2026/operationalising-pact-migration-and-asylum-hotspot.

[101] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-free-legal-counselling.

[102] Večdisciplinarni postopek imajo vzpostavljen le nekatere države članice, in sicer: Avstrija, Francija, Nemčija, Hrvaška, Litva, Italija, Norveška, Portugalska in Švedska.

[103] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0.

[104] Agencija EUAA – Age Assessment Practices in EU+ Countries (Prakse ugotavljanja starosti v državah območja EU+), https://www.euaa.europa.eu/publications/age-assessment-practices-eu-countries-0.

[105] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child, agencija EUAA – Practical guide on the best interests of the child in the framework of international protection (Praktični vodnik o največji koristi otroka v okviru mednarodne zaščite).

[106] Agencija FRA: Skrbništvo nad otroki brez starševske oskrbe (https://fra.europa.eu/sl/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care).

[107] Usposabljanje agencije EUAA – Ranljivost v paktu o migracijah in azilu (https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue/vulnerability-pact-migration-and-asylum).

za vračanje razvija mobilno aplikacijo za delo z ranljivimi skupinami, ki vključuje tudi preverjanje ranljivosti.

Ključni izzivi in naslednji koraki

Države članice, ki še niso opredelile ureditev za brezplačno pravno svetovanje v upravni fazi[108] ali mehanizma za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic v postopku na meji[109], bi morale to storiti čim prej. Vse države članice bi morale obravnavati vsa odprta vprašanja v zvezi z zagotavljanjem ustreznega financiranja, kadrov in usposabljanja ter jasno opredeliti pristojnosti in odgovornosti (kadar je ta vloga razdeljena med več akterjev, bi bilo treba jasno opredeliti akterja z vodilno vlogo). Agencija FRA po smernicah o vzpostavitvi mehanizma iz decembra 2024 zdaj pripravlja metodološke smernice, s katerimi se bo podprlo delo bodočih opazovalcev.

Države članice bi morale okrepiti prizadevanja za izboljšanje sistema skrbništva, da se zagotovita pravočasno imenovanje in ustrezno število zastopnikov, ki se lahko imenujejo za mladoletnike brez spremstva, spoštujejo pravice otrok, vključno z dostopom do izobraževanja in zdravstvenega varstva, ter zagotovijo zaščitni ukrepi za otroke v zvezi s sprejemom, postopki na meji in pridržanjem. V sistemih več držav članic se morajo pri tem vključiti različni akterji in organi, kot so službe za socialno varstvo otrok. Države članice morajo prav tako okrepiti priprave, da bi lahko izvajale večdisciplinarni pristop k ugotavljanju starosti, tudi na mejah.

3.10. GRADNIK 10 – PRESELITEV, VKLJUČEVANJE IN INTEGRACIJA

Dvoletni načrt Unije za preselitev in humanitarni sprejem za obdobje 2026–2027, ki ga je Svet sprejel 18. decembra 2025[110], določa prvi dvoletni cikel usklajenih prizadevanj Unije na področju preselitve in humanitarnega sprejema. V njem je na podlagi prostovoljnih zavez devetih držav članic v dvoletnem obdobju predvideno, da se zagotovijo varne in zakonite poti za 10 430 oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, s čimer krepi sodelovanje s ključnimi tretjimi državami, ki gostijo razseljeno prebivalstvo. Načrt, ki je bil pripravljen v posvetovanju z Odborom na visoki ravni za preselitev in humanitarni sprejem in pri katerem se upoštevajo prispevki držav članic in globalne ocene potreb UNHCR, je začel veljati 11. januarja 2026. Agencija EUAA je v podporo izvajanju načrta dokončala posodobitev svojih modulov usposabljanja o dopolnilnih poteh ter o fazi izbora v okviru preselitve in humanitarnega sprejema.

Zakonite poti s tretjimi državami prispevajo tudi k učinkovitemu upravljanju migracij in integraciji migrantov. Vizumska strategija[111] in priporočilo o privabljanju talentov za inovacije[112] iz januarja 2026 določata nov okvir za vizumsko politiko in vsebujeta priporočila, kako Unijo narediti privlačnejšo za visoko usposobljene strokovnjake, študente, raziskovalce in inovativne podjetnike, da bi se podprla konkurenčnost Unije v svetovnem okviru. Komisija

[108] Ciper, Grčija, Madžarska, Estonija, Latvija in Italija.
[109] Belgija, Madžarska, Italija in Malta.
[110] Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2025/2628 z dne 18. decembra 2025 o načrtu Unije za preselitev in humanitarni sprejem (2026–2027).
[111] Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o strategiji za vizumsko politiko EU (COM(2026) 43 final).
[112] Priporočilo Komisije (EU) 2026/311 z dne 29. januarja 2026 o privabljanju talentov za inovacije.

je vzpostavila tudi platformo za privabljanje talentov za inovacije, katere prvo srečanje je bilo organizirano marca 2026, drugo pa je predvideno za junij 2026.

Več držav članic je v nacionalnih izvedbenih načrtih opozorilo, da je treba vlagati več v nadaljnje ukrepe za integracijo ali da jih je treba bolj podpreti, vključno z jezikovnim in državljanskim vključevanjem, ter da je treba podpreti vključevanje na trg dela z olajšanjem priznavanja kvalifikacij in potrjevanja spretnosti. To delo še poteka, pri čemer različne države članice opredeljujejo in ocenjujejo nadaljnje potrebe ter uvajajo reforme[113]. Od novembra 2025 je še ena država članica sprejela širšo strategijo za integracijo[114]. Nekatere države članice prizadevanja osredotočajo na posebne vidike integracije, kot so jezikovni tečaji ali državljansko usposabljanje, ali razvijajo posebna informacijska orodja za integracijo[115]. Na sestanku evropske mreže za vključevanje decembra 2025 so se osredotočili na izzive in dobre prakse, ki omogočajo, da imajo migranti, ki se spoprijemajo z več ovirami pri vključevanju na trg dela (npr. prosilci za mednarodno zaščito in upravičenci do nje, ranljive migrantke), hiter in trajnosten dostop do zaposlitve in usposabljanja, povezanega z zaposlitvijo.

Ključni izzivi in naslednji koraki

Zdaj je poudarek namenjen izvajanju načrta Unije za preselitev in humanitarni sprejem za obdobje 2026–2027. Komisija je pripravljena podpreti države članice pri njihovih prizadevanjih. Odbor na visoki ravni za preselitev in humanitarni sprejem bo sklican po poletju 2026, da bi se z državami članicami in ustreznimi deležniki izmenjala mnenja o izvajanju načrta EU.

Ukrepi za podporo integraciji se med državami članicami še vedno zelo razlikujejo po celovitosti in kakovosti. Več držav članic mora okrepiti prizadevanja, da bi odpravile vrzeli pri dostopu do brezplačnih ukrepov za integracijo[116], vključno z jezikovnimi tečaji in tečaji državljanske vzgoje, ki še niso na voljo v vseh državah članicah, podprle vključevanje na trg dela, vključno z usposabljanjem, povezanim z zaposlitvijo, in storitvami zavodov za zaposlovanje, ter omogočile dostop do postopkov za priznavanje kvalifikacij in potrjevanje spretnosti. Pomembno je preiti od občasnih projektnih ukrepov k strukturni podpori integracije[117] in zaveze uresničiti z jasnimi ukrepi[118]. Da bi države članice povečale učinkovitost svoje podpore, bi morale spodbujati nemoten prehod med ukrepi za zgodnje vključevanje prosilcev za mednarodno zaščito in ukrepi za upravičence do mednarodne zaščite. Prav tako bi morale sprejeti ukrepe za posebne potrebe ter odpraviti ovire za ženske in otroke ali posebne skupine, kot so osebe s potrebami, povezanimi z duševnim zdravjem[119]. Komisija je pripravljena še naprej usmerjati države članice, da bi čim bolje izkoristile sklade EU za

[113] Avstrija, Belgija, Estonija, Češka in Latvija si prizadevajo prilagoditi obstoječe sisteme in dodati nove sestavne dele. Portugalska izvaja sistemsko reformo.
[114] Ciper. Marca 2026 so vse države članice razen Madžarske in Romunije sprejele strategije za integracijo migrantov na nacionalni ali regionalni ravni. Italija trenutno pripravlja posodobitev nacionalnega načrta za integracijo.
[115] Na primer Češka in Estonija.
[116] Na primer Bolgarija, Hrvaška, Romunija, Slovaška in Poljska.
[117] Na primer Hrvaška, Grčija, Madžarska, Slovaška in Romunija.
[118] Na primer Bolgarija.
[119] Glej https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0162.

vključevanje, kot so Sklad za azil, migracije in vključevanje, Evropski socialni sklad plus (ESS+) in Evropski sklad za regionalni razvoj, tudi z izmenjavo dobrih praks[120].

4. ZAKLJUČEK

Napredek, ki so ga države članice, institucije in agencije EU ter drugi deležniki že dosegli v prehodnem obdobju pred polno uporabo pakta junija, je znaten. Vendar glede na obseg in zapletenost te naloge, v katero je vključenih veliko akterjev na notranji in zunanji ravni, izzivi neizogibno ostajajo. Smo v fazi, ko morajo države članice pospešiti nacionalne reforme in prednostno obravnavati vzpostavitev novih postopkov in infrastrukture, potrebnih za delovanje pakta. Zlasti morajo biti junija vzpostavljeni novi sistem Eurodac, preverjanje in obvezni postopki na meji, ukrepi za uporabo novih pravil o odgovornosti ter potrebne prilagoditve nacionalne zakonodaje. Zdaj je čas za odpravo preostalih vrzeli. Komisija in agencije EU so še naprej zavezane, da bi državam članicam pomagale pri uspešnem in pravočasnem izvajanju novega okvira.

Komisija si za ravnovesje med solidarnostjo in pravično delitvijo odgovornosti, določeno v paktu, prizadeva tudi, da bi bil solidarnostni fond uravnoteženo razporejen in da bi se operacionaliziral čim prej po začetku polne uporabe pakta. Učinkovito delovanje solidarnostnega mehanizma je nepogrešljivo za delovanje pakta. Vse države članice morajo prispevati k solidarnostnemu mehanizmu v skladu z obveznostmi iz uredbe o upravljanju azila in migracij, Komisija pa bo sprejela potrebne ukrepe, da bodo vse države članice spoštovale te obveznosti. Poleg tega bo Komisija julija in nato znova oktobra ocenila, ali še vedno obstajajo sedanje prakse v zvezi z veljavnimi pravili o predajah in ali zato pomenijo sistemske pomanjkljivosti, ki bi lahko imele resne negativne posledice za delovanje uredbe o upravljanju azila in migracij.

Sodelovanje držav članic, Komisije in agencij EU se bo nadaljevalo po juniju, da bi skupaj zagotovile, da bodo vsi elementi novega evropskega migracijskega sistema vzpostavljeni in učinkoviti. Komisija bo oktobra 2026 začela drugi letni cikel upravljanja migracij, vključno z letnim poročilom o azilu in migracijah, v katerem bodo celovito pregledane razmere na področju azila in migracij v EU ter se bodo ocenile migracijske razmere, s katerimi se spoprijemajo države članice.

[120] To bi bilo mogoče storiti prek izkustvene skupnosti na področju vključevanja migrantov v okviru ESS+ (https://socialinnovationplus.eu/cop/migrant-integration/).